

Dva dopisy k návrhu přednášky o Platonovi

Dopis z 24.1.2018 adresovaný Jakubu Jirsovi, řediteli ÚFARu:

Vážený pane Jirso,

dnes jsem dostal pozvání z Ministerstva obrany na slavnostní předávání ocenění účastníkům 3. odboje, které se bude konat 26. 2. 2018. Rád bych se slavnostního předávání účastnil. Byl bych proto rád, kdybyste mi buď v týdnu před tímto termínem, nebo v týdnu následujícím, umožnil na FFUK přednést přednášku na téma ‚Platonův *Faidros* ve světle datování jeho *Charmidu*‘.

Podle starověké tradice je Platonovým prvním dialogem *Faidros*. Po leta se snažím o to, podívat se, jak Platonovy dialogy vypadají, když se na ně podíváme na podkladě této tradice. Jak víte, díky tomuto úsilí jsem byl vyloučen z veškeré normální spolupráce s vědeckými pracovníky v oblasti starověké filozofie. Důvod pro to není těžko nalézt. Ocituji tu pouze slova, která David Sedley, v té době editor *Classical Quarterly*, pronesl v interview pro *The Daily Telegraph* 25. srpna 1988: ‚He holds that the *Phaedrus* is Plato’s first dialogue, which is contrary to the beliefs of pretty well all scholars in the field in this century ... It means he is asking people to give up nearly everything else they believe about Plato’s development.‘ (‚Zastává názor, že *Faidros* je Platonovým prvním dialogem, což je v rozporu s názory v podstatě všech odborníků v tomto oboru v tomto století ... To znamená, že požaduje, aby se lidé vzdali takřka všeho ostatního, co se podle jejich názoru Platonova [myšlenkového] vývoje týká.‘)

V posledních měsících se mi podařilo podstatně zjednodušit úkol, před který nás starověká tradice staví. V *Charmidu* lze totiž nalézt vážné důvody pro to, abychom tento dialog datovali do raných dnů vlády Třiceti, tedy do roku 404 B. C. Jde tedy jen o to, nahlédnout, jak dialog *Faidros* vypadá, když ho nahlédneme jako dialog psaný před *Charmidem*, tedy v roce 405 B. C. O to se ve své přednášce chci pokusit.

Ukáže-li se, že v dialogu samém jsou místa, která tomuto datování odporují, pak onu starověkou tradici můžeme s čistým svědomím odmítnout. Ukáže-li se nám tu však *Faidros* ve zcela novém světle, a v rámci toho pokusu v dialogu samém nenajdeme nic, co by tomuto datování odporovalo, pak se na tomto podkladě bude třeba podívat na dialog *Charmides*, a pak na ostatní Platonovy dialogy v posloupnosti, která se v této souvislosti ukáže jako nejsprávnější. To bude úkol, pro který moje přednáška, podaří-li se, položí pevný základ.

Byl bych velice rád, kdybyste diskusi k přednášce uvedl příspěvkem, v němž byste se k mým vývodům kriticky vyjádřil.

Těším se na brzkou odpověď. Ministerstvu obrany mám sdělit do 2. 2., zda se slavnostního předávání účastním.

Se srdečným pozdravem,

Julius Tomin

Dopis ze 7.2.2018 adresovaný Michalu Pullmannovi, děkanu FFUK:

Vážený pane děkane,

Ministerstvo obrany mě pozvalo na Slavnostní předávání ocenění účastníkům 3. odboje, které se bude konat 26. února. Věcí, kterou jsem policejní režim konce let sedmdesátých zasáhl nejcitelněji, byly mé filozofické semináře určené mladým lidem, kterým byly veškeré možnosti vyššího vzdělání režimem odebrány proto, že se jejich rodiče významně podíleli na událostech Pražského jara roku 1968, jako byl můj syn Lukáš, synové Vaculíka Janek a Ondráš, syn a dcera Klímy, Jan Ruml, Jan Bednář a další. Když jsem pak viděl, že si zaslouží víc, než jim sám mohu dát, pozval jsem k přednáškám v mém semináři akademiky z univerzity Oxfordské, Harvardské, Heidelbergské a Svobodné univerzity Západního Berlína. Další je historie (viz *Sametová filozofie* Barbary Dayové, Brno 1999, a stať Rogera Scrutona ‚A Catacomb Culture‘ z *Times Literary Supplement* z 16-22. února 1990, kterou si lze otevřít na mé webové stránce /[www.juliustomin.org./](http://www.juliustomin.org/)) Bylo to před čtyřiceti lety, koncem května nebo počátkem června 1978, co jsem akademiky těch čtyř univerzit do svého semináře pozval. Můj filozofický seminář z let 1977-1980 se soustřeďoval na Platonovy dialogy. Platon dával z týdne na týden mým studentům sílu do semináře přijít, a s jeho myšlením se obeznamovat.

Rád bych se Slavnostního ocenění účastnil, budu-li moci cestu do Prahy spojit s přednáškou na Filozofické fakultě UK o Platonovi. Napsal jsem v té věci dopis panu Jirsovi, řediteli Ústavu filozofie a religionistiky FFUK, který Vám v příloze pro informaci posílám. Dodnes jsem od pana Jirsy odpověď nedostal.

Podíváte-li se na můj dopis panu Jirsovi, uvidíte, proč je pro něho těžké mi odpovídat. Odpoví-li pozitivně, musí se obávat, že mu to jeho kolegové v Cambridgi a Oxfordu budou mít za zlé. Ve věci Platona se totiž naše názory rozcházejí, a veškeré mé úsilí o to, abych svůj pohled na Platona mohl přednést na Univerzitě v Oxfordu nebo Cambridgi, je zatím bezúspěšné.

Následující incident Vám ukáže, do jak obtížné situace jsem svým dopisem pana Jirsu postavil. V roce 1998 se konalo České platonské symposium v Praze, a členové České platonské společnosti rozhodli – ne z mého popudu – že tématem přespříštího Mezinárodního platonského symposia bude dialog *Faidros*. (Téma mezinárodního symposia pro rok 1999 bylo odhlasováno na prvním Mezinárodním symposiu v roce 1997.) Nemůžu říct, že mě to nepotěšilo; zároveň to bylo zcela normální, protože všichni o mém konfliktu s předními znalci Platona, co se týče datování *Faidry*, věděli. Dovedete si jistě představit, jak mě překvapilo, když na závěr toho Druhého mezinárodního symposia Aleš Havlíček prohlásil, že musíme zvolit téma pro příští Mezinárodní symposium, a to buď dialog *Protagoras* nebo *Filebos*. Tak jsem zved ruku, a zeptal se, jak se stalo, že se rozhodnutí České platonské společnosti učinit tématem *Faidros* stalo bez jakékoli diskuse neplatným. Havlíček začal vysvětlovat česky. Já na to: ‚Aleš, speak in English so that everybody can understand you‘ (‚Aleši, mluv anglicky, ať ti všichni můžou rozumět‘). Aleš začal znova česky, a tak já znova: ‚Speak in English!‘ (‚Mluv anglicky!‘). A tak si Aleš Havlíček sednul a žádné vysvětlení nepodal. Až dodatečně jsem se dověděl, že němečtí účastníci symposia dali Alešovi ‚núž na krk‘: ‚Když budete trvat na tom, že příštím tématem mezinárodního Symposia bude *Faidros*, přestaneme Českou platonskou společnost finančně podporovat.‘

Zároveň jsem však svým dopisem panu Jirsovi poskytl možnost to vše napravit. Dívám-li se na Platona špatně, pak by bylo dobré, kdyby pan Jirsa posluchačům v diskusi k mé přednášce ukázal, kde se mýlím. Odmítání diskuse jako takové jen proto, že se v pohledu na Platona lišíme, však odporuje všemu, oč Sokratovi, Platonovi, a Aristotelovi šlo, i všemu tomu, oč mně šlo, když jsem svůj filozofický seminář počátkem roku 1977 v Praze otevřel. Slavnostního ocenění se 26. února nebudu moci účastnit, nebude-li možné, abych navrhovanou přednášku na Filozofické fakultě přednesl.

Proto bych Vás moc prosil, abyste v té věci s panem Jirsou promluvil. Chápu, že se čas velice krátí. Pokud bych dostal závazný termín pro mou navrhovanou přednášku v tomto semestru, a to tak, abych měl čas si zakoupit letenku, Slavnostního ocenění bych se 26. února účastnil.

Těším se na Vaši brzkou odpověď.

V úctě,

Julius Tomin

Odpověď pana děkana ze 7.2.2018:

Vážený pane Tomine,
je mi velmi líto, že pro Vás nemám žádnou příznivější zprávu, ale záležitosti týkající se jednotlivých kateder ponechávám v gesci jejich vedoucích.

Přeji hezký den.

Michal Pullmann